

'Literacy' i historisk og teknologisk perspektiv

Anne Mette Thorhauge

Lektor ved institut for medier, erkendelse og formidling

Københavns Universitet

Formand for Medierådet for børn og unge

Lars Grarup Tag ansvar for børnenes digitale dannelse

IT-konsulent: Børner tordner afsted i de digitale rum, men digital dannelse

Debatten om dannelse i cyberspace og generationer skal ende som digital dannelse. Der går ikke en uge i vores land, hvor der ikke diskuteres digital dannelse. Mange af folkeskolens yngste vil ende i jobtyper, som vi endnu ikke har. Vi skal derfor uddanne digitale nytænkere – ikke kun programmører.

Organisationer til politikere: "For digital dannelse mangler vi mange unge"

Digital dannelse er mere end beskyttelse

Vi mangler at forstå, at digital dannelse grundlæggende er et spørgsmål om børns og unges ytringsfrihed.

I foråret udløste det stor mediedebat om børns og unges sikkerhed på nettet, da 16-årige Sofie fra Nordsjælland stod frem i Information og fortalte om, hvordan hun mod sin vilje havde fået delt en video, da hun blev mødt af tre drenge.

Gymnasieelever fik digital dannelse på skemaet

Tonen blandt unge er ofte unødvendig hård og til tider direkte ondsksfuld på nettet. Derfor blev elever på Birkerød Gymnasium i sidste uge undervist i digital dannelse.

Er 'digital literacy' det samme som 'digital dannelse'?

'Digital literacy'

- Digitale læsefærdigheder
- Forudsætning for tilegnelse af øvrige færdigheder og kompetencer

'Digital dannelse'

- Kobling af it-færdigheder til generelt dannelsesprojekt
- Dannelsen af den digitale medborger

Digitale 'læsefærdigheder' som redskab til digital dannelse

Læsning og dannelse i mediehistorisk perspektiv

Medium theory (McLuhan, Innis, Meyrowitz, Ong):
Medieteknologier omdanner samfund og fællesskaber

Medieteknologier i historien (Meyrowitz 1994):

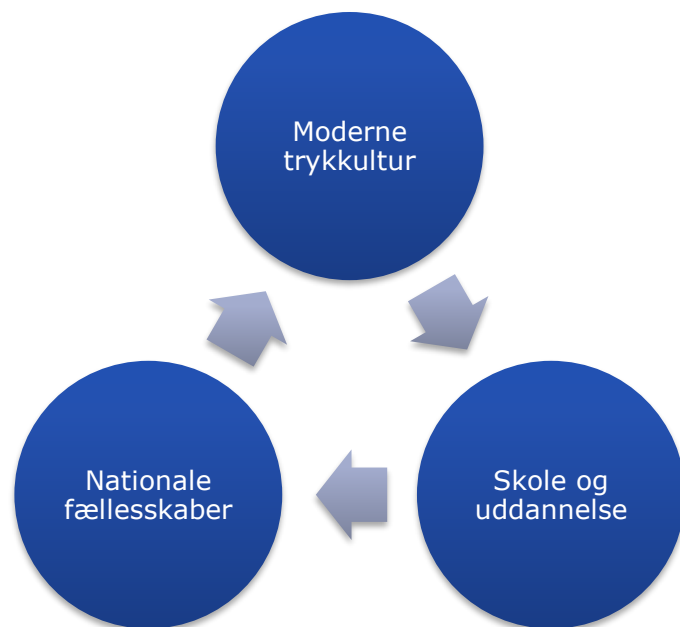
- Den orale samfund: Lokalt baserede fællesskaber
- Den skriftlige overgangskultur: Symbolske fællesskabers opkomst
- Den moderne trykkultur: Nationale fællesskaber baseret på fælles skriftsprog
- Den globale elektroniske kultur: Globale, oplevelsesbaserede fællesskaber, underminering af nationalstaten

Læsefærdigheder som led i klassisk dannelse

Læse- og skrivefærdigheder som forudsætning for medborgerskab

- Identitet og medlemskab af symbolske fællesskaber
- Handle- og deltagelsesmuligheder i den moderne nationalstat

Den globale elektroniske kultur

Nedbrydning af skriftkulturens sansehierarki

'Sekundær oralitet' (Ong 1982)

- Ikke en tilbagevenden til oprindelig oral kultur
- Mere strategisk/bevidst oralitet...
- ...forankret i brugen af skrift og trykte tekster
- Overskrider tid og rum

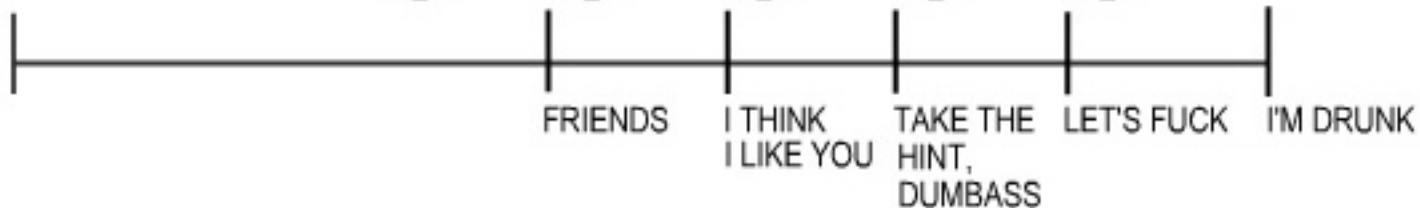
Nyudvikling i digital kultur

- Tertiær oralitet (Finnemann 2001, Baron 2008)
- Medieret tale i digital form
- Tekst 'mimer' tale

TEXTING:

heyyyyy

Børn og unge som digitale medborgere anno 2018

Læse- og skrivefærdigheder som forudsætning for medborgerskab

- Identitet og medlemskab af symbolske fællesskaber?
- Handle- og deltagelsesmuligheder i det digitale verdenssamfund?

Er det nok at læse og skrive i klassisk forstand?

Multimodale læsepraksisser

Multimodale diskurser (Kress & Van Leuven 2001)

Læsefærdighedernes materialitet ('Materiality of literacy',
Rowse & Pahl 2010)

- Tekstformers muligheder og begrænsninger ('affordances'
Hutchby 2001)
- Tekst som spor af praksis
- Multilineære læsestier ('reading paths' Jewitt & Kress 2003)
- Læsning som social og materiel praksis

'Literacy' i historisk og teknologisk perspektiv

Anne Mette Thorhauge

Lektor ved institut for medier, erkendelse og formidling

Københavns Universitet

Formand for Medierådet for børn og unge